

**Recerca sobre Educació Ambiental i del Consum en
un Món Globalitzat i Complex**

Codi: 43223

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
4313815 Recerca en Educació	OT	0	2

Professor de contacte

Nom: Genina Calafell Subirá

Correu electrònic: Genina.Calafell@uab.cat

Equip docent

Antoni Santisteban Fernández

Merce Junyent Pubill

Carles Anguera Cerarols

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No existeixen

Objectius

La investigació en educació ambiental i educació del consum constitueix una oportunitat per a reflexionar i avançar en el disseny de currículums, models formatius i propostes competencials.

El mòdul pren com a punt de partida la investigació en educació ambiental, educació del consum i educació econòmica, com diverses maneres d'abordar, des de l'educació, les relacions entre les persones i el medi i entre les pròpies persones.

Cal afavorir la formació d'una ciutadania capaç d'afrontar els reptes que ens demana un món globalitzat i complex, que manifesta desajustaments i desigualtats a diverses escales.

Competències

- Analitzar dades d'acord amb la seva natura i elaborar resultats d'acords amb els propòsits de la recerca.
- Aplicar els coneixements adquirits i la capacitat per resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi pròpia.
- Comunicar els resultats de la recerca, el coneixement adquirit i les implicacions per a la pràctica, i adequar-ne el registre al públic i als protocols formals.
- Comunicar les pròpies conclusions, i els coneixements i les raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Desenvolupar valors professionals que incloguin ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.

- Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la cerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i la comunicació de resultats.
- Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis.
- Planificar recerques d'acord amb problemes relacionats amb la pràctica, tenint en compte els avenços teòrics en el camp de coneixement.
- Recollir dades per a la recerca en coherència amb l'opció metodològica triada.
- Reconèixer i relacionar els aspectes teòrics, empírics i socials del domini específic de recerca.
- Tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per ser originals a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, sovint en un context de recerca.
- Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma.
- Treballar en equip i amb equips del mateix àmbit o interdisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits i la capacitat per resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi pròpia.
2. Buscar i analitzar referents teòrics.
3. Comunicar les pròpies conclusions, i els coneixements i les raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
4. Conèixer els aspectes rellevants dels contextos propis de l'àmbit de l'educació ambiental i del consum i analitzar-los com objectes d'investigació.
5. Conèixer els corrents i tendències en investigació de l'educació ambiental i del consum.
6. Conèixer les relacions entre la formació del pensament crític, conflicte i desigualtat.
7. Desenvolupar valors professionals que incloguin ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
8. Determinar la informació i / o els subjectes implicats en l'estudi.
9. Elaborar conclusions tenint com a referència els objectius i qüestions de la recerca i els referents teòrics.
10. Identificar els diversos enfocaments d'investigació en el desenvolupament curricular de l'educació del consum i els models de formació de professorat en educació del consum.
11. Identificar problemàtiques d'investigació en l'educació ambiental i del consum i avaluar quines aproximacions metodològiques permeten donar-los resposta.
12. Identificar referents teòrics i avaluar la seva adequació per interpretar problemàtiques pròpies de la recerca en l'educació ambiental i del consum.
13. Impulsar models de formació de professorat en educació del consum.
14. Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la recerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i comunicació de resultats.
15. Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis.
16. Jutjar la rellevància i pertinència teòrica i social d'una problemàtica d'investigació pròpia de l'educació ambiental i del consum.
17. Promoure la formació de professionals amb competències en educació ambiental i ambientalització curricular.
18. Redactar documents científics de síntesi per a ser presentats a diferents audiències.
19. Relacionar resultats en base a la seva procedència (fonts i / o instruments).
20. Tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per ser originals a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, sovint en un context de recerca.
21. Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma.
22. Treballar en equip i amb equips del mateix àmbit o interdisciplinaris.

Continguts

Àmbit 1: Educació Ambiental:

- Corrents en l'educació ambiental i tendències en la investigació.
- Complexitat i ambientalització. Formar a professionals amb competències en educació ambiental i ambientalització curricular.

Àmbit 2: Educació del consum:

- Enfocaments curriculars de l'educació del consum. Models de formació de professorat en educació del consum.
- Les relacions entre educació econòmica i educació del consum.

Àmbit 3: Educació crítica i globalització:

- Formació del pensament crític, conflicte i desigualtat.
- Construcció d'escenaris de futur

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents: Classes magistrals/expositives per part del professor; lectura d'articles i fons documentals, anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals; pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis / tutories.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes expositives del professor	70	2,8	
Lectura d'articles i fons documentals	40	1,6	
Resolució de problemes, pràctiques d'aula i estudi de casos	40	1,6	

Avaluació

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes.

Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 4 a totes les activitats, les realitzades durant el desenvolupament del mòdul i a la memòria/treball final del mòdul.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

El procediment de revisió de les proves es realitzarà de forma individual.

L'avaluació del mòdul es realitzarà mitjançant les activitats:

- Lectura i anàlisi d'articles científics
- Avaluació de propostes didàctiques
- Memòria / treball individual de mòdul

La distribució de l'avaluació serà la següent:

- Assistència i participació en les sessions, 10%

- Memòria d'avaluació d'una proposta didàctica, 45%
- Treball de reflexió individual a partir de les lectures i les activitats proposades a l'assignatura, 45%

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats durant el desenvolupament del mòdul	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22
Assistència i participació en les sessions	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 20, 22
Treball / memòria individual del mòdul	50%	0	0	1, 2, 3, 8, 9, 14, 15, 18, 21

Bibliografia

Educació ambiental i del consum

BAUMAN, Z. (2005). The liquid-modern challenges to education. In S. Robinson & C. Katulushi (Eds.), Values in Higher Education. University of Leeds.

BONIL, J.; CALAFELL, G. (2014) identificación y caracterización de las concepciones de medio ambiente de un grupo de profesionales de la educación ambiental. Enseñanza de las ciencias, 32 (3), 205-225

BONIL, J.; CALAFELL, G.; GRANADOS, J.; JUNYENT, M.; TARÍN, R.M. (2012) Un modelo formativo para avanzar en la ambientalización curricular. PROFESORADO. Revista de Currículum y Formación del Profesorado, 16(2), 145-163.

BONIL, J.; JUNYENT, M.; PUJOL, R.M. (2010). Educación para la sostenibilidad desde la perspectiva de la complejidad. Revista EUREKA, Enseñanza y Divulgación de Ciencias, 7, 198-215.

CALAFELL, G.; BANQUÉ, N. (2017). Caracterización de las concepciones de complejidad de un grupo de investigadores de la Educación Ambiental. Enseñanza de las Ciencias, 37(1), 53-69

CEBRIAN, G.; JUNYENT, M. (2014) Competencias profesionales en Educación para la Sostenibilidad: un estudio exploratorio de la visión de futuros maestros. Enseñanza de las ciencias, 32 (1), 29-49

HICKS, D. (2002) Lessons for the future. The missing dimension in education. London and New York: Routledge.

INNERARITY, D. (2010) Incertesa i creativitat. Educar per a la societat del coneixement. Debats d'Educació, 18. Barcelona: Fundació Jaume Bofill

INNERARITY, D. (2011). La democracia del conocimiento. Por una sociedad inteligente. Barcelona. Paidós.

JUNYENT, M. (2007) "The ACES Network: Greening the Curriculum of Higher Education" Good Practices in Education for Sustainable Development: Teacher Education Institutions, Paris: UNESCO

JUNYENT, M.; GELI, A.M. (2008) Education for sustainability in university studies: a model for reorienting curriculum. British Educational Research Journal, 34(6), 763-783

SAUVE, L. (1999). Environmental education, between Modernity and Postmodernity. Canadian Journal of Environmental Education, 4, 9-35.

SAUVÉ, L. (2004) Una cartografia de correntes de educació ambiental. En Sato, Michèle, Carvalho, Isabel (Orgs). A pesquisa em educação ambiental: cartografias de uma identidade narrativa em formação. Porto Alegre: Artmed.

SLEURS, W. (coord) (2008) Competencies for ESD (Education for Sustainable Development)- Teachers. Leuven, Bèlgica

TILBURY, D.; WORTMAN, D. (2004) Engaging people in sustainability. Commission on Education and Communication, IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.

UNECE (2012) Learning for the future. Competences in Education for Sustainable Development. Gèneve, Switzerland: United Nations Economic Commission for Europe

WALS, A.E.J.; van der HOEVEN, N; BLANKEN, H. (2007) The acoustics of social learning: designing learning processes that contribute to a more sustainable world. Utrecht: SenterNovem

Ciutadania econòmica i educació per al futur

ANGUERA, C.; SANTISTEBAN, A. (2016). Images of The Future: Perspectives of Students from Barcelona. Journal of Futures Studies, September, 21(1): 1-18.

ANGUERA, C. y SANTISTEBAN, A. (2012). El concepto de futuro en la enseñanza de las Ciencias Sociales y su influencia en la participación democrática. En De Alba, N.; García, F.; Santisteban, A. (eds.). Educar para la participación ciudadana en la enseñanza de las Ciencias Sociales. Sevilla: Díada / AUPDCS, vol. 1, 391-400. (<http://didactica-ciencias-sociales.org/publicaciones/libros/>).

ANGUERA, A.; SANTISTEBAN, A. (2013). Las representaciones del futuro del alumnado. Un aspecto fundamental de la enseñanza de las ciencias sociales y de la educación para la ciudadanía. Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia, 73, 81-89.

HICKS, D. & HOLDEN, C. (2007). Remembering the future: what do children think? Environmental Education Research, 13, pp. 501-512.

INAYATULLAH, S. (1998b). Macrohistory and futures studies. Futures, 30(5), 381-394.

PAGÈS, J.; GONZÁLEZ, N. (2010). ¿Por qué enseñar y qué enseñar de la crisis económica actual en primaria y secundaria?, Cuadernos de Pedagogía, 405, 52-56.

LEGARDEZ A. (2001). La didactique des sciences économiques et sociales ; bilan et perspectives, Publications de l'Université de Provence.

MILLER, S.L.; VANFOSSEN, P.J. (2008). Recent research on the teaching and learning of pre-collegiate economics. Levstik, L.S.; Tyson, C.A. (eds.), Handbook of Research in Social Studies Education. New York/London: Routledge, 284-304.

PAGÈS, J. (2005). La educación económica de la ciudadanía, Cooperación Educativa, 77, 45-48.

PAGÈS, J.; SANTISTEBAN, A. (coords.) (2011): Les questions socialment vives i l'ensenyament de les ciències socials. Barcelona: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona. Col. Documents, 97.

SANTISTEBAN, A. (1994). Democràcia, creativitat i aprenentatge de futurs. Guix. Elements d'Acció Educativa, 210, pp. 13-18.

SANTISTEBAN, A. (2008). Ciudadanía económica: comprender para actuar, Iber. Didáctica de las ciencias sociales, 16-25.

SANTISTEBAN, A. (2013). La alfabetización económica. Uno. Revista de Didáctica de las Matemáticas, 62, 21-30.

SANTISTEBAN, A.; ANGUERA, A. (2013). Las imágenes del futuro en los medios de comunicación y su influencia en la enseñanza de las ciencias sociales. Díaz Matarranz, J.J.; Santisteban, A.; Cascajero, A. (eds.). Medios de comunicación y pensamiento crítico. Nuevas formas de interacción social. Alcalá: Universidad de Alcalá/AUPDCS, 253-267.

SANTISTEBAN, A.; ANGUERA, C. (2014). Education for the Future: estado de la cuestión de la investigación y de la innovación desde la enseñanza de las ciencias sociales. Pagès, J.; Santisteban, A. (eds.). Una mirada al pasado y un proyecto de futuro. Investigación e innovación en didáctica de las ciencias sociales. Barcelona: Servicio de Publicaciones de la UAB / AUPDCS. Vol. 1, 659-667.

TRAVÉ, G.: La economía y su didáctica en la educación obligatoria. Sevilla. Díada, 1999.